

Saamen kielten etäopetushanke – tulevaisuutta rakentamassa

Kuntien digiviikko 9.6.2023

Hanna Helander, hankepäällikkö, Utsjoen kunta
Arla Magga, hankekoordinaattori, Saamelaiskäräjät

Sámikielái káidusmáttááttás piiloothaahá
Sää'mkiöli ougglösohttuodid áu'kkei mátt'töözz pilottha'ykkös
Sámegielaideid gáiddusoahpahusa pilohttaprošeakta
Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

- Hanke on Utsjoen kunnan hallinnoima, Saamelaiskäräjien koordinoima ja opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama
- Käynnistyi 2018, OKM sitoutunut rahoittamaan kevätlukukauteen 2026 asti
- Tärkeimpänä tavoitteena luoda toimintamalli ja osoittaa tarpeelliset lakimuutokset, jotta saamen kielten opetus voidaan turvata saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella
- Hanke kehittää saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pedagogisia ja teknisiä ratkaisuja

Sámikielái káidusmáttááttás piiloothaahá
Sáá'mkiöli ougglösöhttvuodid áu'kkei mátt'töözz pilottha'jkkös
Sámegielaidd gáiddusoahpahusa pilohttaprošeakta
Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Kuva: Arla Magga, Saamelaiskäräjät

Tiesitkö?

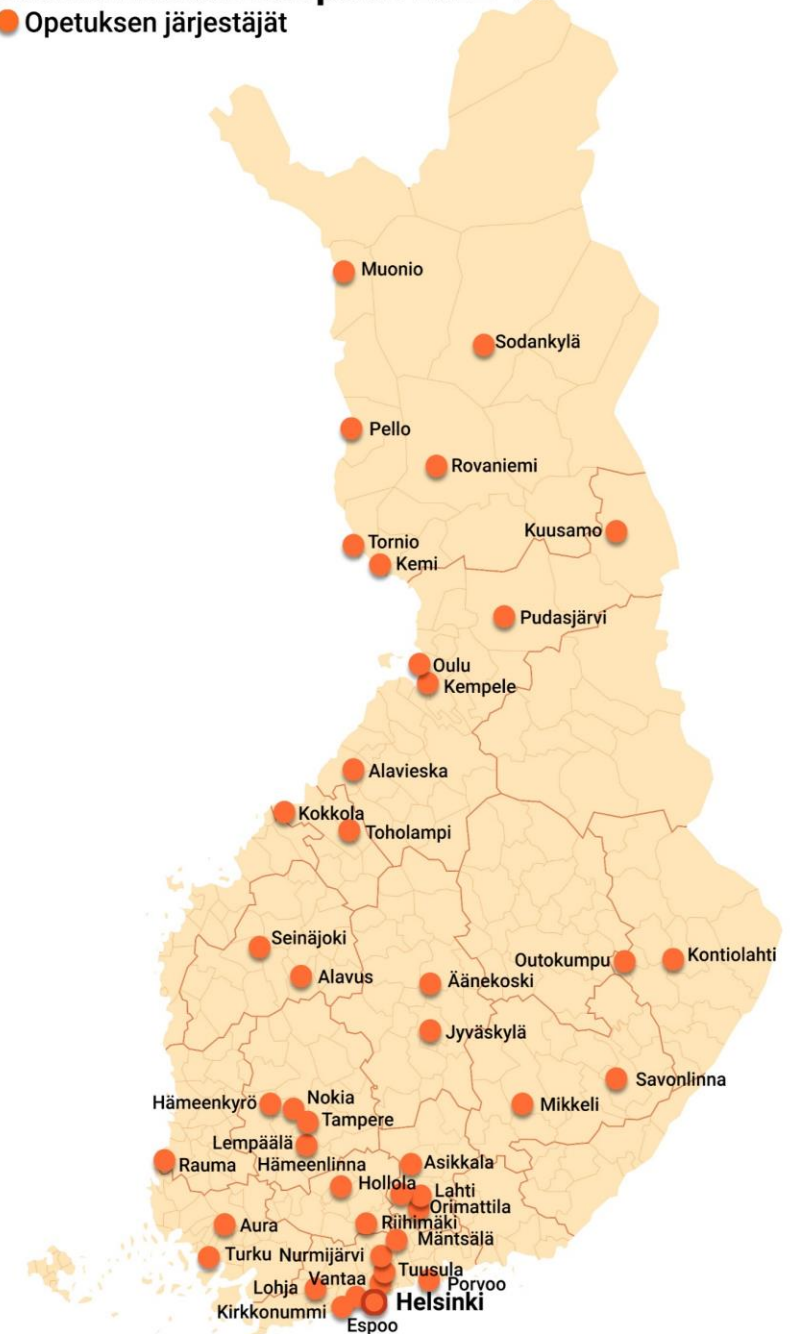
Jo noin 70 % alle 18-vuotiaista saamelaislapsista ja -nuorista asuu saamelaisten kotiseutualueen kuntien ulkopuolella. Siksi heidän saamisensa saamen kielen opetuksen piiriin joko lähiopetuksena tai etäyhteyksiä hyödyntäen on tärkeää kaikkien Suomessa puhuttujen saamen kielten elvytyksen ja tulevaisuuden kannalta!

Lähde: Saamelaiskäräjien vaalilautakunnan tilasto 2019

Saamen opiskelu etäyhteyksin

- Tarkoitettu oppilaalle ja opiskelijalle, jonka perheen tai suvun kieli on joku Suomessa puhutuista saamen kielistä (inarin-, koltan- tai pohjoissaamen kieli)
- Perusopetusta ja lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta 2 vvh, myös esioppilaat voivat osallistua
- Oppilaat jaetaan opetusryhmiin heidän ikä- ja kielitasonsa, lukujärjestys sekä koulukuljetukset mahdollisimman hyvin huomioiden
- Opetus tapahtuu Microsoft Teamsissa reaaliaikaisena opetuksena koulupäivän yhteydessä oppilaan omalla koululla
- Oppilaat saavat erillisen todistuksen täydentävään opetukseen osallistumisesta

Sámikielái káidusmáttáttás piiloothaahá

Sáá' m'kiöli ougglösöhttvuodid áu'kkei mátt' tóozz pilottha' ykkös

Sámegielaideid gáiddusoahpahusa pilohtaprošeakta

Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Utsjoen kunta

- Opetuksen tarjoaja
- Etäopettajien työnantaja
- Vastaa laadukkaasta opetuksesta ja arvioinnista
- Tekee sopimuksen opetuksen järjestäjän kanssa

Sámikielái káidusmáttáttás piiloothaahá
Sáá'mkiöli ougglösöhttvuodid áu'kkei mátt'töözz pilottha'jkkös
Sámegielaidd gáiddusoahpahusa pilohttaprošeakta
Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Saamelaiskäräjät

- Opetuksen koordinoija
- Viestii koulujen ja huoltajien kanssa kaikesta saamen opetukseen liittyvästä
- Tilaa ja lähettää oppilaille oppimateriaalit maksutta
- Kuulee huoltajia ja neuvottelee opetuksen järjestäjien kanssa

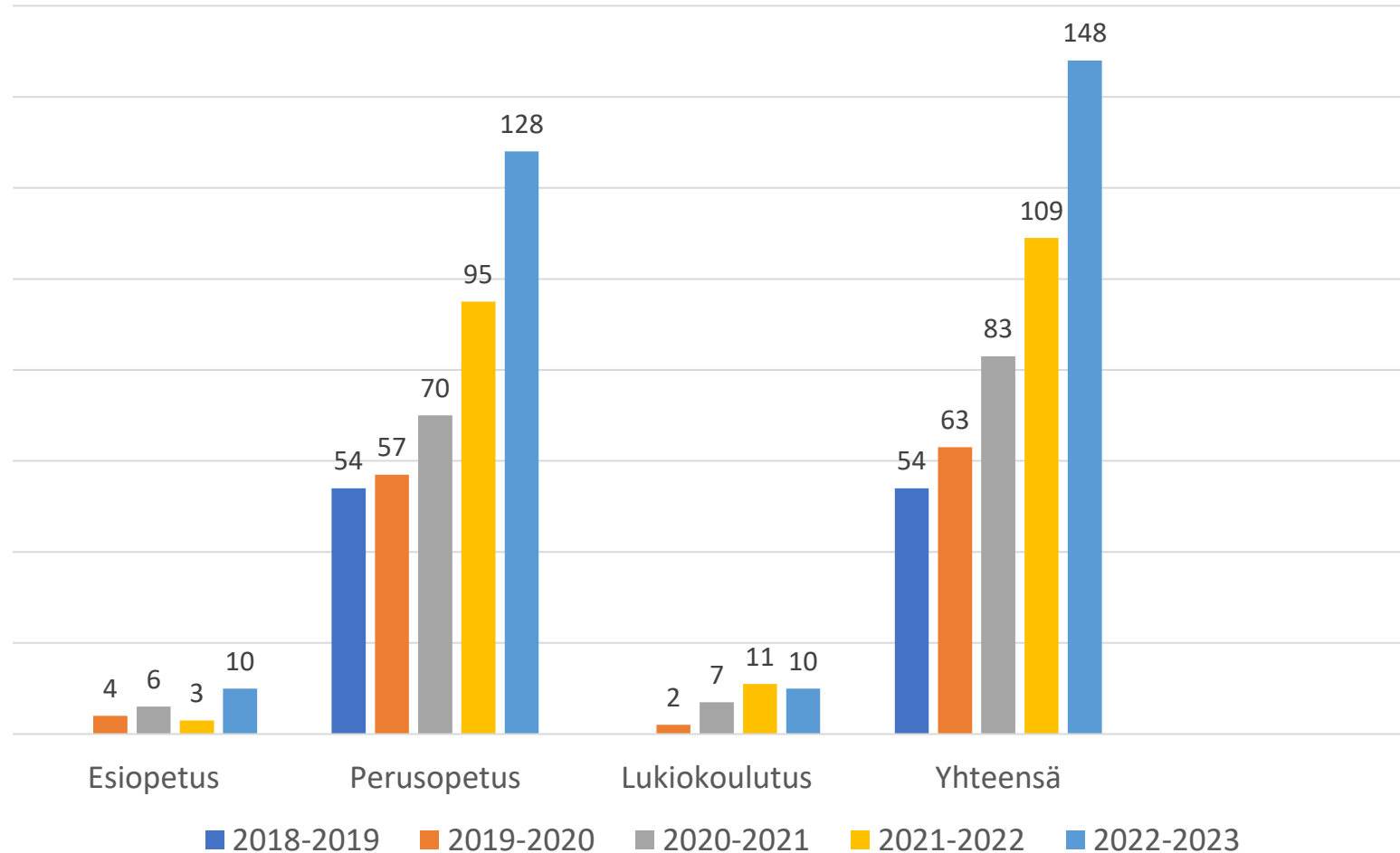

Koulu

- Huolehtii oppilaalle etäopiskeluvälineet, tilan ja ohjauksen
- Ilmoittaa oppilaan työjärjestyksen ja sovittaa saamen tunnit siihen

Oppilasmäärän kehitys 2018–2023

Sámikielái káidusmáttááttás piiloothaahá
Sáá'mkiöli ougglösöhttvuodid áu'kkeei mátt'töözz pilotha'ijkkös
Sámegielaid gáiddusoahpahusa pilohttaprošeakta
Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Opetuksen maksullisuus

- Opetusmaksu opetuksen järjestäjille 100 €/oppilas/lukuvuosi
- Koulut järjestävät tietokoneen ja USB-kuulokemikrofoni, rauhallisen työskentelytilan sekä oppilaan ohjauksen
- Kunnat voivat hakea Opetushallitukselta valtionavustusta saamenkielisten oppilaiden ja opiskelijoiden opetuksen järjestämiseen (1777/2009, 3 §)
- Valtionavustusta myönnetään enintään 86 % hyväksyttävistä laskennallisista kustannuksista. Opetustunnin laskennallinen kustannus on 25 €
- Valtionavustuksen edellytyksenä on, että oppilaat osallistuvat opetukseen osana koulupäivää omalta koulultaan

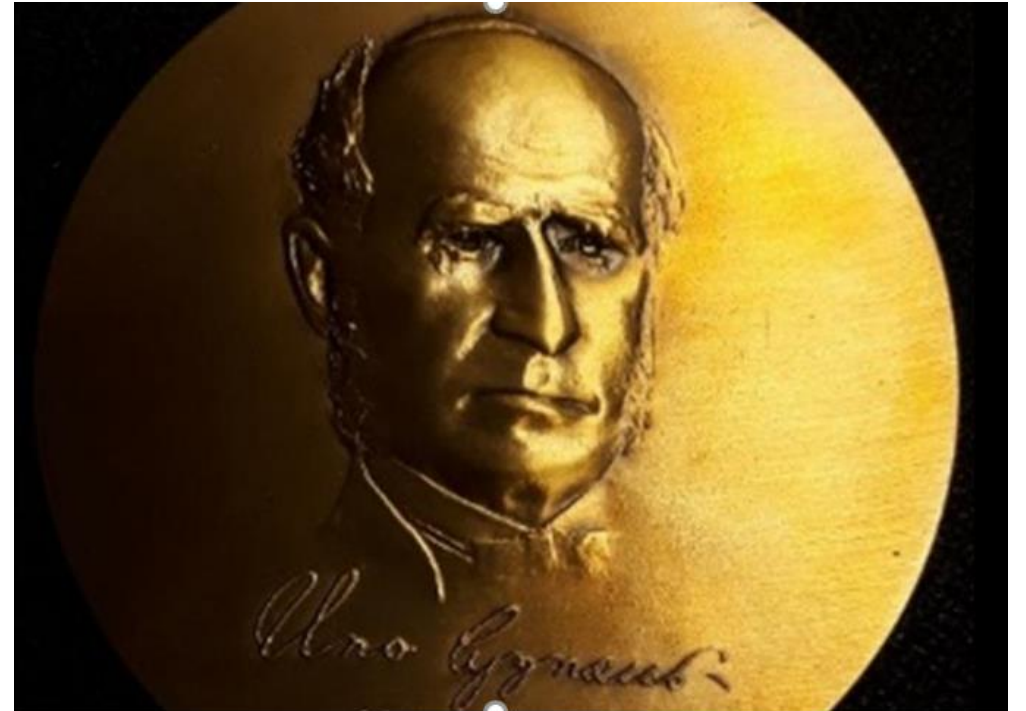
Piirroskuvat: Sunna Kitt

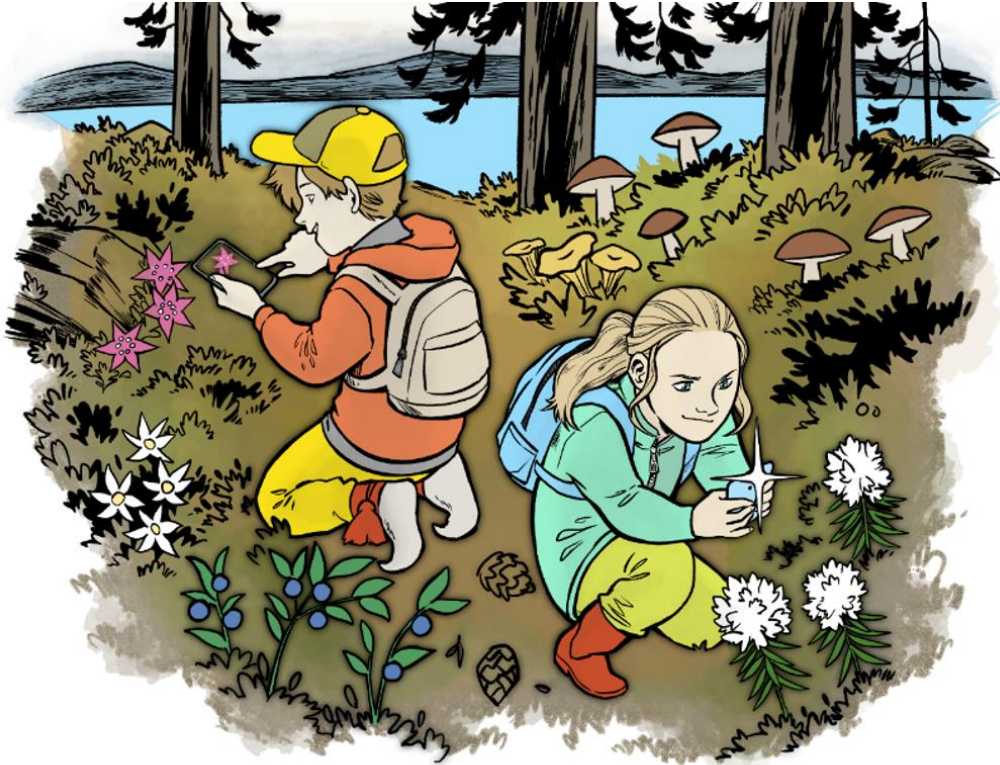
Sámikielái káidusmáttááttás piiloothaahá
Sáá'mkiöli ougglösöhttvuodid áu'kkeei mátt'töözz pilotha'jkkös
Sámegielaid gáiddusoahpahusa pilohtaprošeakta
Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Opetushallituksen Cygnaeus-palkinto 2020

- Tasa-arvoisten ja yhdenvertaisten oppimismahdollisuuksien edistämisestä Suomessa
- Hanke sai kiitosta mm. osallisuutta, saavutettavuutta ja inkluusiota edistävästä toimintatavoista

Laadukas etäopetus

- Koulujen ohjeistaminen
- Tekninen tuki opettajille, neuvotaan myös etätuntien ohjaajia
- Opetuksen ja materiaalien jatkuva kehittäminen yhdessä opettajien kanssa
- Viikoittaiset kahvihetket kokemusten jakamiseen ja vertaisoppimiseen

Motivoivat materiaalit opetuksen tukena

- Saamelaiskäräjien [koulutus- ja oppimateriaalitoimisto](#) tuottaa ja jakaa saamenkieliset oppimateriaalit maksutta
- Sovellukset: Wordwall, Bingo Baker, Kahoot, Quizlet, Classroomscreen, Blooket
- Saamenkieliset ohjelmat ja elokuvat
 - Yle Unna junná
 - NRK Sápmi
 - Muumilaakso
 - Skábmagovat – alkuperäiskansojen elokuvafestivaalin elokuvat

Kuva: Arla Magga, Saamelaiskäräjät

Sámikielái káidusmáttááttás piiloothaahá
Sáá'mkiöli ougglösöhttvuodid áu'kkeei mátt'töözz pilottha'jkkös
Sámegielaideid gáiddusoahpahusa pilohttaprošeakta
Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Opetusharjoittelu

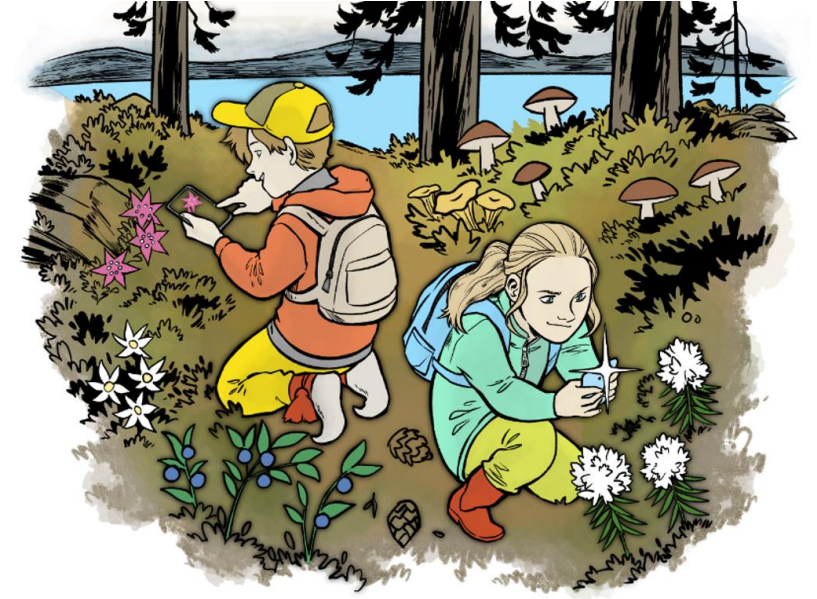
- Opetusharjoittelijoita Saamelaisesta korkeakoulusta Norjan Kautokeinosta ja Oulun yliopistosta (mm. Ketterä korkeakoulu -hanke)
- Opetusharjoittelijat seuraavat eri kielten oppitunteja sekä suunnittelevat ja pitävät tunteja itse
- Tutustuminen etäopetuksen pedagogiikkaan ja didaktiikkaan
- Digitaalisten opetusvälineiden ja sovellusten käytön harjoittelu
- Harjoittelunsa lisäksi opetusharjoittelijat ovat toimineet tarvittaessa opettajansijaisina ja työllistyneet myöhemmin myös opettajiksi hankkeeseen, kun harjoitteluiden ansiosta saamenopettajan työ etäopetuksessa on tullut harjoittelijoille tutuksi (ks. <https://www.saamenetaopetus.com/julkaisuja>).

Lasten sananvalta ja toimijuus -tutkimushanke

- Vuosina 2020–2021 tutkittiin 6–7 -vuotiaiden saamen kielen etäopetusta
- Kehitettiin etäopetuksesta lapsilähtöistä
 - Tarinankerronta etäopetuksessa
 - Leikillisiä tapoja oppia etäopetuksessa
 - Paikallistietoa ja luontoa hyödyntävää opetusta etäopetuksessa
- Opettajat suunnittelivat opetusintervention yhdessä tutkijoiden kanssa
- Opettajille koulutusta saamelaisesta pedagogiikasta, kielikylpymetodin hyödyntämisestä ja tarinankerronnasta osana saamelaista kasvatusta

Tarinankerronta, leikki ja luonto etäopetuksessa

Sámikielái káidusmáttááttás piiloothaahá
Sáá'mkiöli ougglösöhttvuodid áu'kkei mátt'töözz pilotha'jkkös
Sámegielaideid gáiddusoahpahusa pilohttaprošeakta
Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

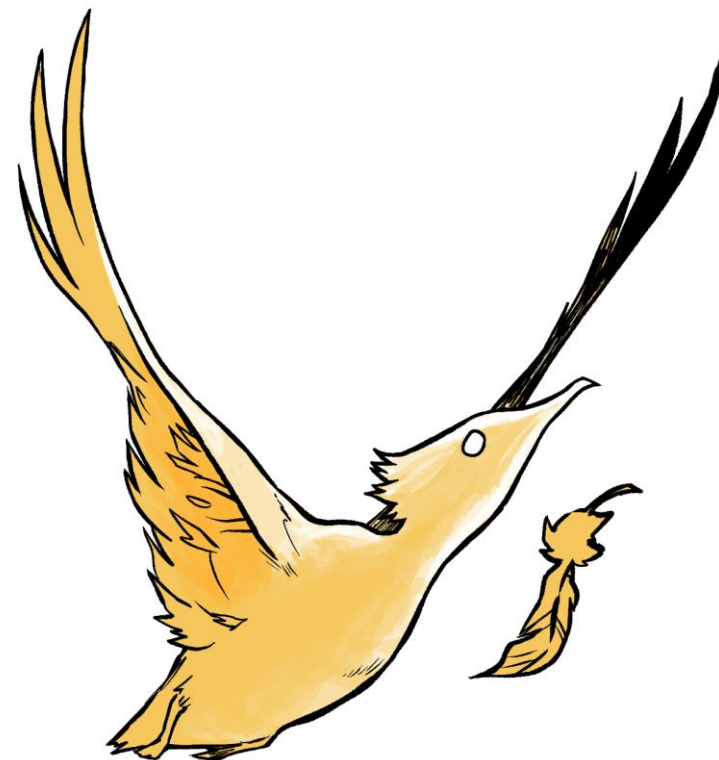
Jatkohanke 2023–2026

• Tavoitteet

- Koulujen vahvempi sitoutuminen saamen kielten etäopetukseen
- Tietoisuuden lisääminen siitä, että opetuksen tulee tapahtua osana oppilaan koulupäivää omalla koululla
- Saamen kielten aseman selkeyttäminen opetussuunnitelmassa
- Etäopetuksen rahoituksen vakiinnuttaminen kotiseutualueen kuntien ulkopuolella

Tulevaisuus

- Opetuksen järjestäjät tietoisia saamen kielten uhanalaisuudesta ja herkstä kielitilanteesta
- Oppilailla yhdenvertainen mahdollisuus osallistua opetukseen
- Saamen kielten asema osana perusopetusta ja lukiokoulutusta turvattu
- Saamen kielten opiskelu nähdään satsauksena oppilaan ja saamelaisyhteisön tulevaisuuteen

Takkâ! Spä'sseb! Giitu! Kiitos!

Hanna Helander, hankepäällikkö
Utsjoen kunta
hanna.helander@edu.utsjoki.fi

Arla Magga, hankekoordinaattori
Saamelaiskäräjät
arla.magga@samediggi.fi

Verkkosivut: www.saamenetaopetus.com

Facebook: <https://www.facebook.com/saameaetayhteyksin>

Ilmoittautuminen: <https://uusi.kuntapalvelut.fi/saamenetaopetus/fi/>